

Et kritisk blik på læringsmålstyret undervisning

Målingskulturens konsekvenser

ROSKILDE LÆRERKREDS

3.5.16

Indhold

- Præsentation
- Formål
- Mål i undervisningen
- Læringsmålstyret undervisning og lovgivningen
- Definition af LMU
- Konsekvenser af stringent brug af LMU:
 - Et brud på dansk, pædagogisk tradition
 - En ny professionsforståelse
 - Elevernes dannelse
 - Elevernes læring
 - Elevernes trivsel
- 8 argumenter imod stringent brug af LMU

Præsentation

- Lærer fra 1996
- Almen-didaktisk undervisningsvejleder
- PD i almen pædagogik
- Meningsdanner
- Foredragsholder/debattør

PD: Enøjet fokus på snævre læringsmål kan modarbejdes

PD projekt

Formål

- At kaste et nuanceret og kritisk blik på LMU
- At præsentere en række argumenter imod stringent brug af LMU
- At inspirere til at bruge LMU kritisk og nuanceret

Mål i undervisningen

- LMU og mål i undervisningen er ikke det samme
- LMU er en didaktisk metode med 4 faste elementer
- Undervisning er bestræbelser på at inspirere nogen til at lære noget bestemt
- Undervisning uden mål er ikke undervisning
- En professionel lærer bruger mål i undervisningen
- Mål og målstyring skal bruges reflekteret

Lovgivning og principper

- *I lovgivningen er der ikke udtrykkeligt opstillet krav om, at skolerne skal arbejde med læringsmålstyret undervisning.*
- *Skolelederen kan fastsætte de pædagogiske retningslinjer for organiseringen og tilrettelæggelsen af undervisningen, herunder arbejdet med en læringsmålstyret tilgang til undervisningen.*

<http://uvm.dk/Uddannelser/Folkeskolen/Laering-og-laeringsmiljoe/Laeringsmaalstyret-undervisning/Undervisning-med-udgangspunkt-i-laeringsmaal>

Lovgivning og principper

Den stærkest markedsførte ambition i forlængelse af skolereformen 2014 har været idealet om læringsmålstyret undervisning...

Markedsføringen er foretaget i Undervisningsministeriet, mange kommuner, forlag og konsulentfirmaer.

Per Fibæk Laursen, "Drop ambitionerne og lav bedre undervisning"

Lovgivning og principper

- Kurser og efteruddannelse
- Læringsplatforme
- Pædagogisk litteratur
- Lokale retningslinjer

Konference med James Nottingham
**LÆRINGSMÅL OG
TAKSONOMISKE REDSKABER**
Brøndby 2. marts 2016 og Horsens 3. marts 2016

Dafolo

LENE SKOVBO HECKMANN

De gode læringsmål

Mit mål er at kunne forklare en begreb.

Mit mål er at kunne omskrive afvikle tale til indvikle tale.

Mit mål er at kunne samarbejde med min klasse på engelsk.

Mit mål er at kunne sætte præferencer og ansvar.

Mit mål er at kunne tage ansvar, når vi arbejder sammen.

Dafolo

Lovgivning og principper

Program for læringsledelse

Pressemeddelelse

Danmarks største skoleprojekt skydes i gang

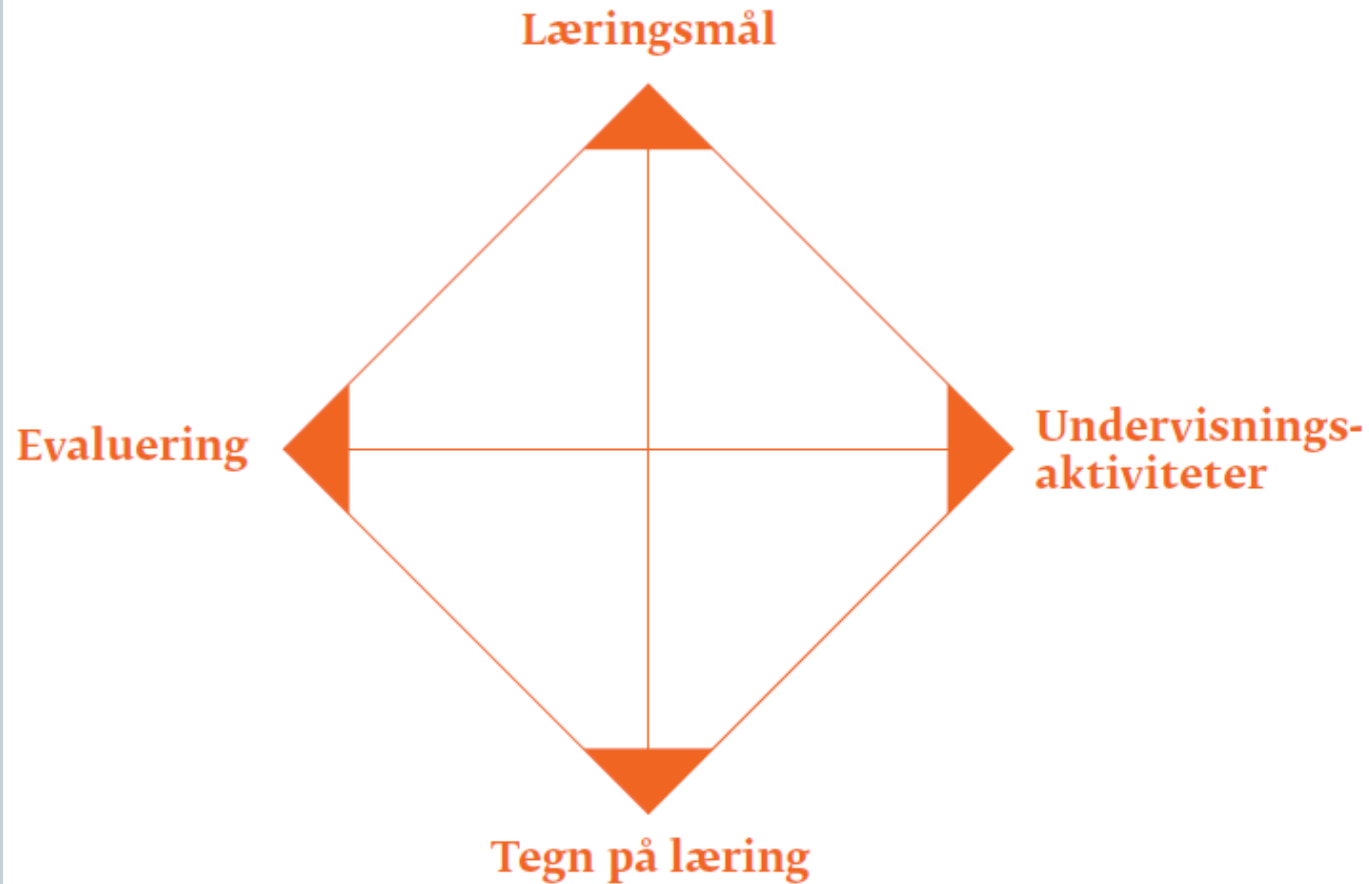
242 skoler, 10.000 fagprofessionelle og 79.000 elever går nu i gang med det største skoleudviklingsprojekt i kølvandet på reformen. Over fire år skal de deltagende kommuner udvikle ny praksis og kunne dokumentere mærkbare forbedringer for elevernes læring og trivsel.

Den 20. april går startskuddet for det største skoleudviklingsprojekt i Danmark: Program for læringsledelse. I programmet deltager Billund, Fredericia, Frederikssund, Haderslev, Hedensted, Holbæk, Horsens, Kolding, Nordfyn, Roskilde, Svendborg, Thisted og Vesthimmerland Kommuner.

Definition af læringsmålstyret undervisning

Relationsmodellen

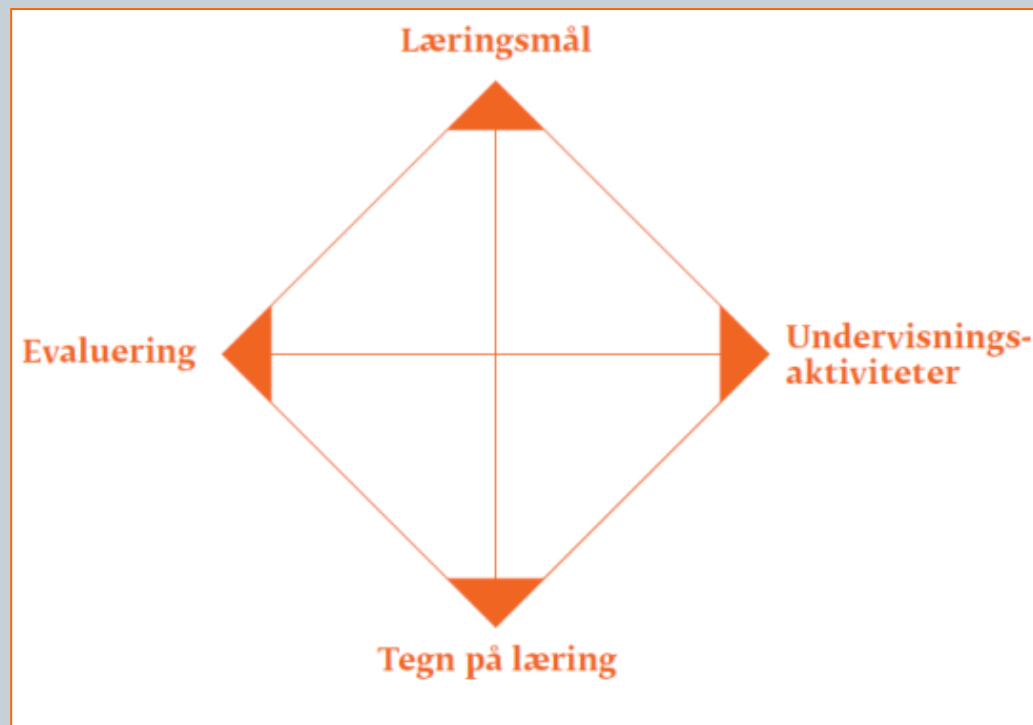

Læringsmål

- Læreren begrundet sine undervisningsvalg, herunder sit valg af indhold, formidling, materialer, læremidler, fremgangsmåder, arbejdsformer og opgaver ud fra, hvordan disse understøtter, at alle elever når så langt de kan i forhold til læringsmålene.
- Når læreren har opstillet læringsmål for undervisningsforløbet, vælges aktiviteter, der skaber passende læringsudfordringer for alle elever frem mod læringsmålet.

Læringsmål

Læringsmål

Nedbrydning og operationalisering af Fælles Mål til læringsmål for undervisningsforløb

Kompetencemål
flerårige læringsmål

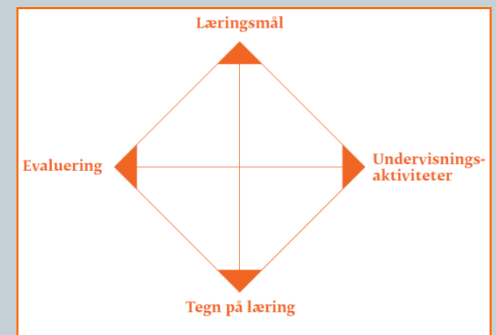
Færdigheds- og vidensmål
etårige læringsmål

Læringsmål
for undervisningsforløb

Læringsmål

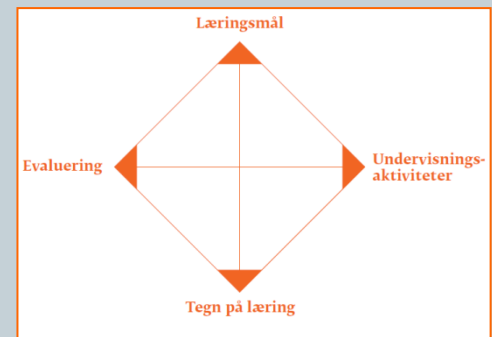
- *Læringsmål, som er konkrete, er lettere at sigte mod for både elever og lærer og er derfor også lettere at evaluere. Samtidig kan de bidrage til, at den faglige progression bliver tydelig for både lærer og elever.*

Undervisningsaktiviteter

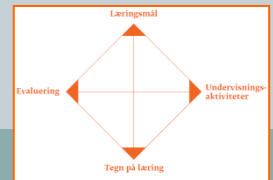
- *Med afsæt i få, tydelige mål for, hvad eleverne skal lære, vælger læreren nogle undervisningsaktiviteter, der kan fremme netop disse læringsmål.*
- *Kun læringsaktiviteter, der kan begrundes med, at de understøtter elevernes læring frem mod at nå læringsmålene, bør indgå i forløbet.*

Tegn på læring

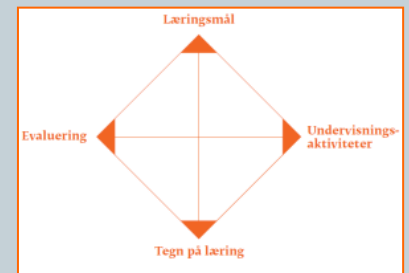
- *I arbejdet med læringsmål skal læreren være omhyggelig med at afklare, hvordan han eller hun kan iagttage tegn på læring for alle mål.*
- *Tegn på læring er observationspunkter, der beskriver elevernes grad af opfyldelse af læringsmålet.*
- *Det er vanskeligere at finde tegn på målopfyldelse for nogle læringsmål end for andre. Det er fx vanskeligere at afgøre, hvad der er tegn på komplekse forståelser end tegn på enkle, praktiske færdigheder. Læreren må være opmærksom på også at finde tegn på de komplekse, men vigtige læringsmål.*

Evaluering

- *Lærerenes evaluering af elevernes læringsudbytte gør det muligt at tydeliggøre for eleverne, hvor langt de er nået, og hvad de yderligere kan gøre for at nå videre.*

Evaluering

- Data = systematisk indsamlet viden om elevernes læring
- Kvantitative data = ”hårde” data
Indsamles ved brug af fx tests, afkrydsningsark eller optællinger

2: Jeg kan læse alderssvarende tekster med god forståelse og i et passende tempo

KAN IKKE KAN

- Kvalitative data = ”bløde” data
Indsamles ved brug af fx observationer, samtaler eller elevprodukter

”Program for læringsledelse”

- ”Den pædagogiske praksis er forsknings- og datainformeret ”
- ”Undervisningen gennemsyres af klare mål”

Tænkningen bag LMU

- Elevernes læreprocesser skal styres, forudsiges og dokumenteres
- Kortsigtede, konkrete, målbare mål
- Målfastsættelsen er bestemmende for alle didaktiske valg
- Indsamling af især kvantitative data
- Synlig læring – præcis angivelse af elevernes læringsudbytte
- Læringsvækst/progression
- Eleverne skal være læringsbevidste

Tænkningen bag LMU

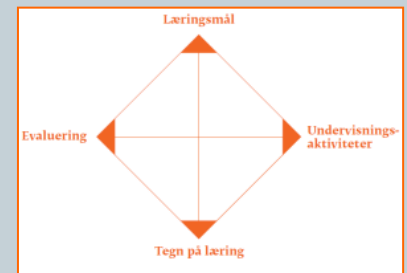
- Iben Benedikte Valentin Jensen, lektor UCSyd, om skolereformen:

”Forestillingen er her grundlæggende, at videnskabsbaserede metoder og læringsmål kan knække den sociale arv og løfte det generelle uddannelsesniveau og hermed stimulere væksten og øge konkurrencemulighederne.”

Konsekvenser af stringent brug af LMU

- Dansk, pædagogisk tradition
- Lærernes professionsforståelse
- Elevernes dannelse
- Elevernes læring
- Elevernes trivsel

LMU – et brud på dansk, pædagogisk tradition

- Dansk uddannelseskultur har afsæt i almenpædagogiske, livsfilosofiske og kritiske dannelsesteorier
- Nu slår en international empiribaseret forskningstradition igennem i den danske skole
- Konkurrencestatens individualisme og fokus på vækst gør op med en historisk forestilling om solidariske og forpligtende fællesskaber
- Fra inputstyring (indhold) til outputstyring (OECD's tænkning om udbytte)

LMU – en ny professionsforståelse

Før

- En professionel lærer kan foretage pædagogisk-didaktiske skøn og tackle dilemmaer gennem en kritisk forholden sig til egen praksis
= den vurderende, kritiske underviser
- Undervise = at vise til rette, vise det der er imellem

Nu

- En professionel lærer kan beherske videnskabelige metoder (LMU) = læringseksperter

LMU og elevernes dannelse

Dannelsesprocesser

- sker i mødet med det faglige stof
- er en personlig tilblivelsesproces: personlighedens kultivering gennem mødet med ”det andet”
- fordrer og skaber en åben, receptiv tilgang til verden
- er at få erfaringer med verden – ikke kun at blive dygtig
- er udvikling af handlekompetence

Dannelse: tilblivelsesproces

- hvert enkelt menneske er anlagt til at skulle blive sig selv
- en individuel omdannelse
- at blive til som menneske
- ikke bare blive til "noget", men til "nogen"

- gennem mødet med det faglige stof

Dannelse: indstilling til verden

- at udvikle en åben, receptiv, nysgerrig – ikke kun en bemestrende –indstilling
- at erhverve sig erfaringer med og i verden
- at gøre verden tilgængelig for eleverne
- dannelsesprocesser åbner vinduerne til verden via fagene

Dannelse: handlekompetence

- at kunne begå sig på alle tilværelsens arenaer: arbejde, etik, politik, æstetik, religion, pædagogik (Dietrich Benner)
- det dannede menneske er myndigt, frit og selvbestemmende og deltager solidarisk, kritisk og ansvarligt i samfundet
- skolen i dag handler mere om at gøre eleverne duelige til et marked
- dannelse er mere end kompetenceudvikling og dygtighed: dannelse rummer en etik, og dannelse handler også om at kunne tackle sin udygtighed

Skal skolen overhovedet danne eleverne?

- § 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.
- Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.
- Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Dannelse og læringsmålstyring

Dannelse

- langsigtet
- kompetenceudvikling ,
personlig tilblivelse og etik
- kompleks
- indre, usynlig
- uforudsigelig
- igangsættelse
- kvalitativt målbar – i glimt
- udvikling og tilblivelse
- mennesket som subjekt
- læreren som underviser

Læringsmålstyring

- kortsigtet
- kompetenceudvikling og
dygtighed
- enkel, overskuelig
- ydre, synlig
- forudsigelig
- styring fra start til slut
- kvantitativt målbar
- vækst og progression
- mennesket som objekt
- læreren som tekniker

LMU's konsekvenser for dannelsen

- Tab af betydelige erfaringsmuligheder
- Mindre livsduelighed
- Ringere alsidig udvikling og tilblivelsesmuligheder for den enkelte
- Høj grad af individualisering og mindre fokus på social og solidarisk tilgang til tilværelsen
- Nedprioritering af demokrati og fællesskab

LMU og elevernes læring

Med en ensidig, stringent læringsmålstyret undervisning er der fare for, at:

- eleverne kun lærer det målbare (snæver læring)
- eleverne lærer mindre

Snæver læring

- **BREDE, LANGSIGTEDE KOMPETENCER** - fx
 - indlevelsesevne
 - tage stilling og handle
 - åben og analytisk indstilling
 - selvstændighed
 - kreativitet
 - at kunne vurdere
 - æstetisk, etisk og historisk forståelse
 - øve indflydelse i et demokratisk fællesskab

KAN IKKE MÅLES KVANTITATIVT

Snæver læring

- Kompetencebegrebet er langsigtet
- Læringsmålstyret undervisning har fokus på det målbare her og nu i læringsituationen
- De vanskeligt målbare kompetenceelementer er af afgørende betydning for både samfundet og den enkelte (Knud Illeris)

Brede kompetencer er efterspurgt

Virksomheder efterspørger bløde kompetencer

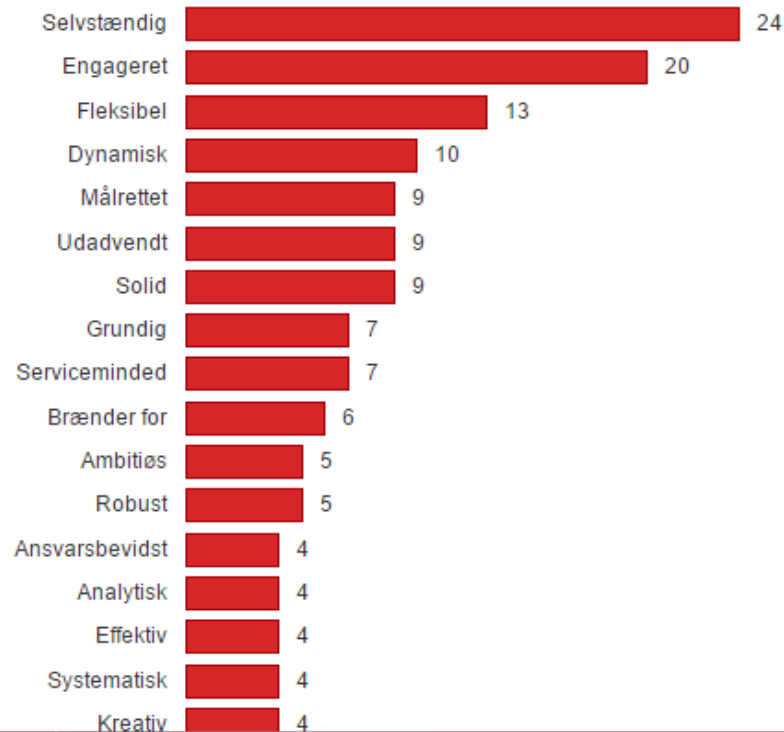
Nordjyske arbejdsgivere vil i fremtiden have medarbejdere, der er kreative, fleksible og gode til at samarbejde.

Brede kompetencer er efterspurgt

Mest brugte begreber i jobannoncer

Jobindex.dk er Danmarks største portal for jobannoncer. Her er de mest brugte begreber i de 79308 jobannoncer, som arbejdsgivere har opslået i 3. kvartal 2015

År 2015 [År 2007](#) [År 2011](#)

Brede kompetencer i fagenes formål

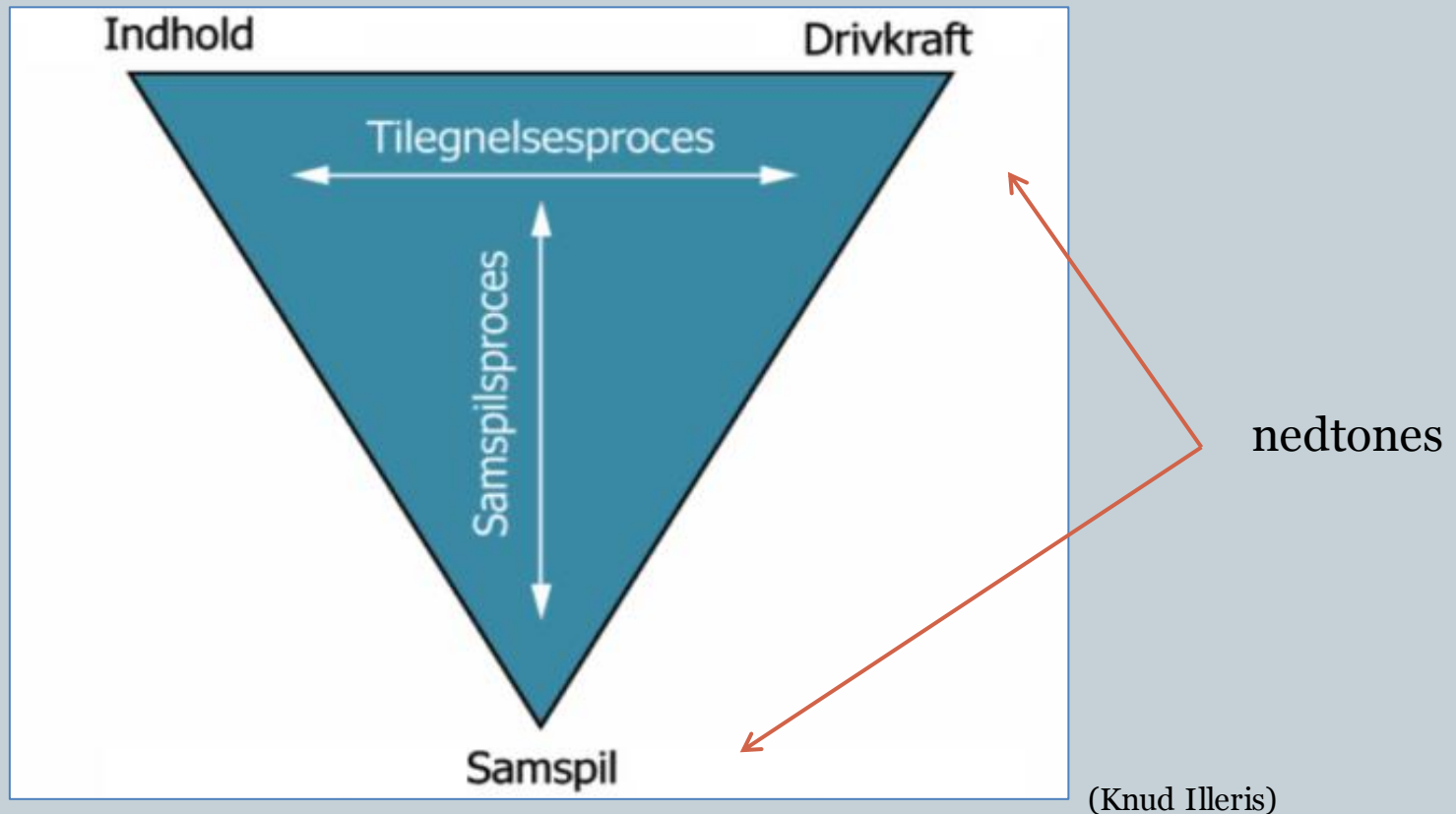
Formål for faget matematik

- begå sig hensigtsmæssigt i matematikrelaterede situationer
- selvstændigt
- dialog og samarbejde
- kreativ virksomhed
- kan forholde sig vurderende
- tage ansvar og øve indflydelse i et demokratisk fællesskab

Eleverne lærer mindre

- Ensidigt fokus på læringsmålstyret undervisning overser fundamental viden om læring

Eleverne lærer mindre

- Forskningen betoner også drivkraft/motivation og samspil:

Hilbert Meyer: "Hvad er god undervisning?" 2005

Andreas Helmke: "Hvad vi ved om god undervisning" 2008

Dansk Clearinghouse for Udd.-forskning:

"Lærerkompetencer og elevers læring i førskole og skole" 2008

"Viden om input, proces og udbytte i grundskolen" 2011

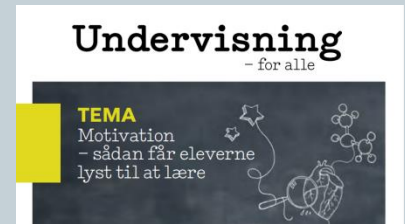
SFI: "Lærere, undervisning og elevpræstationer i folkeskolen", 2013

EVA: "Høje forventninger til alle elever", 2013

Eleverne lærer mindre: motivation

- Center for Ungdomsforskning (CeFU):
5 former for motivation
- 1. **VIDEN** – nysgerrighed, interesse
- 2. **MESTRING** – forventningen om at kunne
- 3. **INVOLVERING** – medindflydelse
- 4. **PRÆSTATION** – klare sig godt i hierakiet
- 5. **RELATION** – lærer/elev, elev/elev

Eleverne lærer mindre: relationer

- Trygt og anerkendende klasse miljø
- Lærernes relationskompetence
- Klasserumsledelse

Videnskab dk ForskerZonen

Forside | Krop & Sundhed | Kultur & Samfund | Miljø & Naturvidenskab | Teknologi | Spørg Videnskaben

ForskerZonen | Gallerier | Video | TV | Kommentarer | Nyt tema: Rummet

Du er her: Forside » Krop & Sundhed »

Et godt forhold til læreren får eleverne til at lære mere

12. april 2016 kl. 03:24 [1 kommentar](#)

ForskerZonen Der skal både være mere fokus på lærernes vilkår og stilles højere krav til, hvem der er lærere. Det viser en ny ph.d., der gør rede for, at samspillet mellem lærer og elever er afgørende for læring og trivsel.

”Læreren har den særlige opgave at udvise relationskompetence i en professionel kontekst, og det er helt afgørende for elevernes læringsudbytte og trivsel, om dette sker.”

Eleverne lærer mindre: relationer

folkeskolen.dk
FAGBLAD FOR UNDERVISERE

DEBAT | LÆRER TIL LÆRER | ANMELDELSER | FAGLIGE NETVÆRK + | BLOGS

AKTUELLE EMNER | Målstyring | Afgangsprøver | Flygtninge/asylsøgere | Karakterer

TAG ANSVAR ANMELDELSE | En kulde har bredt sig

BLOG | At halse efter nuet

DEBAT | Liden mål og m...
kildekritisk am...
"ne

to. 28. apr. 2016 kl. 16:51 18 ♥

Ny rapport: Lærerne bør vurdere andet end det faglige

Forskning

”En ny Kora-rapport viser, at elever, som trives, scorer bedst ved afgangsprøven og er mere tilbøjelige til at tage videre i uddannelsessystemet efter folkeskolen.”

Eleverne lærer mindre

- **Læringsglemsel vs. læringsbevidsthed**

”...læring sker bedst, når man ikke er opmærksom på, at man lærer, men hvor man koncentrerer sig om genstanden for læring.”

Professor Lene Tanggaard

Elevernes trivsel

- Hvad betyder det for børn at befinde sig under et konstant præstationspres?
- Både nederlag og succeser bliver synlige
- ”Bagest i klassen sad en 4-årig pige og græd”
- ”Jeg kan ikke lave individuelle mål i elevplanen”

Elevernes trivsel

BERLINGSKE

BUSINESS POLITIKO DEBAT GLOBAL TECH VIDEN KULTUR AOK LIVS

NATIONALT

Kritik: De ældste elevers trivsel nedprioriteres

Af Anna Gottschalck, Berlingske Nyhedsbureau

5. november 2015, 05:00

Skolerne har særligt fokus på elevernes trivsel i de mindre klasser. Men i takt med at det faglige skal fylde mere i skoledagen, mister skolen grebet om de ældre elevers trivsel.

Konsekvenser af stringent brug af LMU

1. Dyrkelse af individet fremfor forpligtende, solidariske fællesskaber underminerer demokratiet
2. Fagernes indhold devalueres (fra input- til outputstyring)
3. Lærernes pædagogiske vurderinger og skøn devalueres
4. Eleverne mister betydelige erfaringsmuligheder
5. Eleverne bliver mindre livsduelige
6. Elevernes alsidige udvikling nedprioriteres
7. Elevernes læring bliver snæver i jagten på det målbare
8. Der er fare for, at eleverne lærer mindre
9. Der er fare for, at eleverne mister motivation
10. Lærer-elev-relationen fordrejes og nedprioriteres
11. Elevernes trivsel kan lide et knæk

Demokratiet

Fagernes indhold

Lærerrollen

Dannelsen

Læringen

Motivationen

Relationerne

Trivslen

Udvalgte referencer

- Biesta, G. J.J. (2011). *God uddannelse i målingens tidsalder – etik, politik, demokrati*. Forlaget KLIM
- Hansen, F. T. (2002). Fra selv dannelse til eksistensoplysning: om modernitetsfænomenet i pædagogisk-filosofisk belysning. *KVAN 22*
- Hansen, F. T. (2012). Medborgerskab i et eksistentielt perspektiv.
I: Korsgaard, O. (red.) *Medborgerskab, identitet og demokratisk dannelse* (side 203-221). Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag
- Hansen, N. B. & Oettingen, A. von (2005). Medborgerskab og folkeskolen.
I: Korsgaard, O. (red.) *Medborgerskab, identitet og demokratisk dannelse* (side 139-155). Danmarks Pædagogiske Universitets Forlag
- Illeris, K. (2012). Læringsteoriens elementer – hvordan hænger det hele sammen?
I: Illeris, K. (red.) *49 tekster om læring* (side 17-38). Samfundslitteratur
- Illeris, K. (2013). *Kompetence – hvad, hvorfor, hvordan* (2. udgave). Samfundslitteratur
- Larsen, S. N. (2013). *Dannelse – en samtidskritisk og idéhistorisk revitalisering*. Forlaget Fjordager
- Larsen, S. N. (2013). Know thy impact – kritiske tanker i forbindelse med Hattieeffektens evidente gennemslag. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*
- Oettingen, A. v. (2001). *Det pædagogiske paradoks*. Forlaget Klim
- Oettingen, A. v. (2010). *Almen pædagogik*. Gyldendal
- Oettingen, A. von (2007). Didaktik og medborgerskab: principper for en medborgerskabsdidaktik. *Unge pædagoger*
- Undervisningsministeriet (2013). *Aftaletekst mellem regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti), Venstre og Dansk Folkeparti om et fagligt løft af folkeskolen*.
- Undervisningsministeriet (2014). *Læringsmålstyret undervisning i folkeskolen – vejledning*
- Jensen, A. F. (2004). *Dannelse*. Diskussionsoplæg i Højskolernes elevforening:
http://filosoffen.dk/filosoffen_skriver/foredrag/menneske/dannelse-i/
- Jensen, A. F. (2005). *Dannelse*. Foredrag på diverse højskoler og gymnasier :
Lokaliseret på http://filosoffen.dk/filosoffen_skriver/foredrag/menneske/dannelse-ii/
- Jensen, A. F. (2014, 3. april). *Om dannelse*. Filosofisk Salon, Gethsemane Kirke, København: <http://filosoffen.dk/lyd-video/video/om-dannelse-salon/>